

Migrační prostupnost vodních toků z pohledu AOPK ČR

Sázavský seminář II., 2010

Pavel Marek

pavel.marek@nature.cz

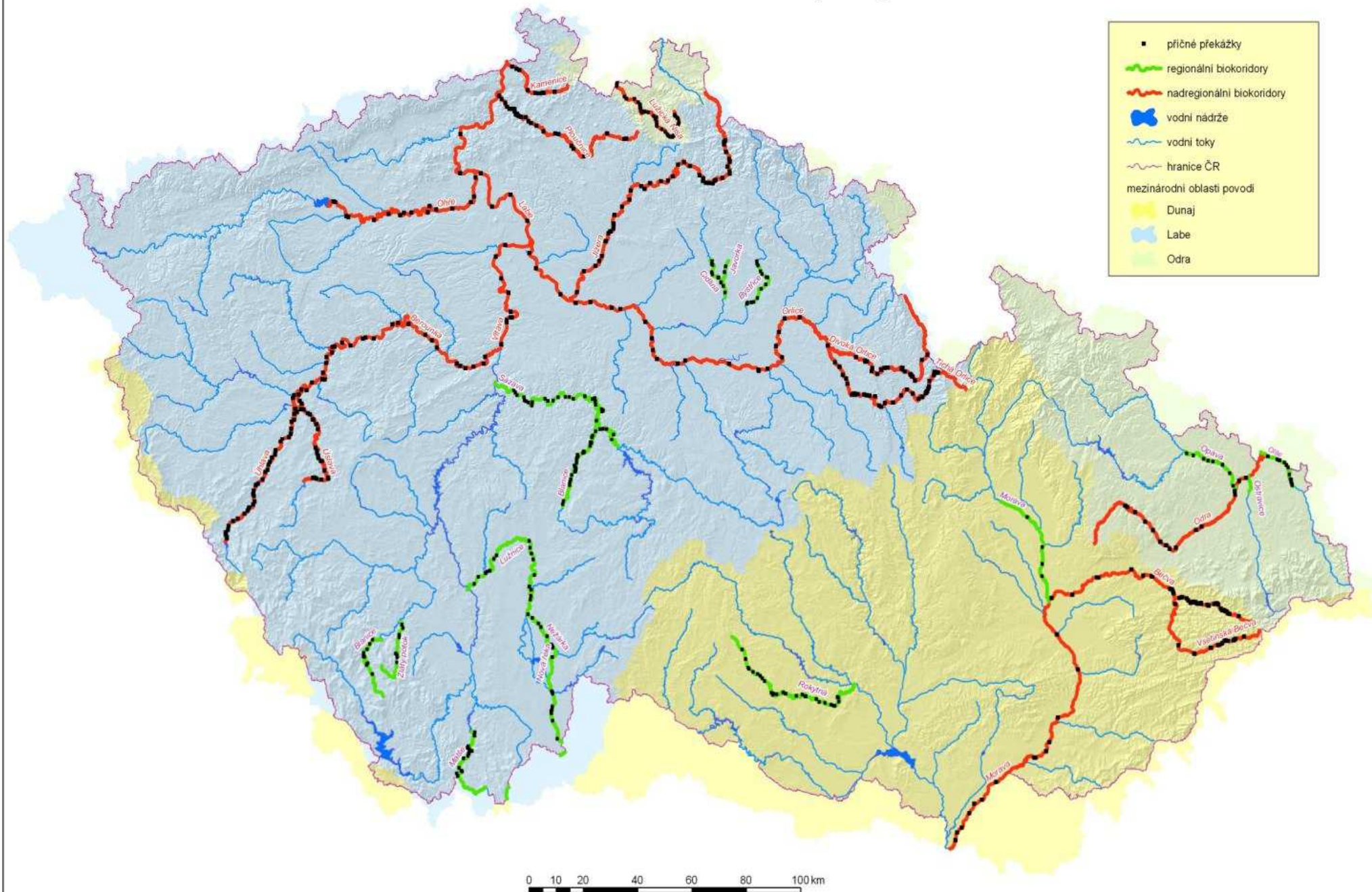

Migrační prostupnost vodních toků z pohledu AOPK ČR

- řešena systematicky agenturou od roku 2000, zřízena odborná skupina Komise pro rybí přechody
- dnes v databázi agentury cca 240 migračních překážek, na kterých se uvažovalo zprostupnění (různé stupně projektů a realizace)
- tlak v posledních letech – za poslední dva roky v komisi řešeno cca 75 profilů, mnohé opakovaně (1/3 z celkového počtu za 1/5 času)
- příčiny - spuštění dotačních titulů a detailní zpracování koncepčních strategií zprůchodňování – obecné plánování ve vodním hospodářství – plány oblasti povodí
- jistá standardizace provedení (parametrů) rybích přechodů, obecná povědomost problematiky
- spolupráce zúčastněných stran (projekce resp. investoři, podniky povodí (správci toku), ČRS a MRS, vodoprávní úřady resp. referáty ŽP, ...)

Koncepce zprůchodnění říční sítě ČR

Komise pro rybí přechody při AOPK ČR

- zastřešující těleso v rámci agentury v otázkách migrace ve vodním prostředí
- zajišťuje hodnocení projektů předkládaných investory/ projektanty k odbornému posouzení AOPK ČR (případně jinými subjekty)
- zajišťuje posouzení a hodnocení projektů podpořených z dotačních titulů, následně kontroluje tyto stavby a dohlíží na účelné čerpání dotace
- metodicky zasahuje do koncepčních materiálů v rámci rezortu ŽP
- provádí osvětovou činnost (především články) – případně prostřednictvím regionálních pracovišť agentury, které metodicky vede
- členy zaměstnanci agentury i externí spolupracovníci (ichtyologové, akademici, projektanti, rybáři, úředníci, ...)
- stav – značně přetížena, zpracovávána metodika decentralizace v rámci agentury, snaha o personální posílení; momentálně probíhá pouze posudková činnost

Komise – kontakty a informace

www.nature.cz

The screenshot displays the website of the Agency for Nature Conservation and Landscape of the Czech Republic (AOPK ČR). The main navigation menu on the left includes 'O NÁS', 'ÚŘEDNÍ DESKA', 'VYMEZENÍ PŮSOBNOSTI', 'SPRÁVNÍ AGENDA', 'POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ A DAT', 'KONCEPCE', 'MEZINÁRODNÍ VÝZNAM', 'ORGANIZAČNÍ STRUKTURA', 'LEGISLATIVA', 'ODBOURNÁ ČINNOST' (highlighted with a blue circle and an arrow), 'PROJEKTY AOPK ČR', 'FINANCOVÁNÍ Z OPŽP', 'PARTNERSKÉ SMLOUVY AOPK ČR', 'VEŘEJNÉ ZAKÁZKY A VÝBĚROVÁ ŘÍZENÍ', 'AOPK ČR INFORMUJE', 'VOLNÁ MÍSTA', and 'FOTOGALERIE'. The 'Odborná činnost' section is expanded, showing a list of activities: 'druhá ochrana', 'tvorba plánů péče o CHKO', 'koordinace výběru, přípravy a vyhlášení MZCHÚ a', 'koordinace managementových opatření uvnitř CHKO', 'vojenské újezdy včetně vymezování bezzásahových', 'sjednocení vstupu a převodu pozemků do vlastnictví', 'metodické řízení další odborné činnosti správ CHKO', 'inventarizačních průzkumů', 'monitoringu přírodního prostředí', 'schvalování LHP', 'posuzování intenzivních technologií', 'povolování výsadeb nepůvodních druhů dřevin', 'odborná činnost výkonu státní správy v otázkách', 'vydávání souhlasů k činnostem v ptáčích oblastech', and 'náhrady za ztížené hospodaření'. The 'Aktuality' (News) section on the left lists several events, including a lecture on November 11, 2010, and a conference on November 1, 2010. The 'Odborná činnost' section also includes a brief description of the agency's work and a list of its departments.

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČR

AKTUALITY

5.11.2010 Lístopadová přednáška v IC Holubov
11. listopadu na téma velcí savci Šumavy

2.11.2010 Vojenská technika pomáhá udržet biotop chráněných druhů živočichů a rostlin
27. října projely Evropsky významnou lokalitou Rokycany – vojenské cvičiště vyprošťovací tank a bojové vozidlo pěchoty.

2.11.2010 Buk Na Kalich
Vyhlášen nový památný strom na Křivoklátsku.

1.11.2010 Konference VINOENVI 2010 v Mikulově
Mezinárodní vinohradnicko-vinařská konference zaměřená na ekologické vinohradnictví a produkci biovína se koná 4. a 5. listopadu.

29.10.2010 Odlov nepůvodních druhů ryb z Přírodní památky Jalový dvůr
Nepovolená obsádka byla slovena 28. října 2010.

27.10.2010 Dny zahradní a krajinářské tvorby
Odborný seminář proběhne ve dnech 24. až 26. listopadu 2010 v Luhačovicích.

2010
2010 Mezinárodní rok biodiverzity

Resort životního prostředí

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČR

4.11.2010

Úvodní stránka >> Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

Odborná činnost

Odborná činnost AOPK ČR je na ředitelství se sídlem v krajině, Sekce dokumentace přírody a krajiny a Sekce ir odborů:

Sekce ochrany přírody a krajiny

Referát právní podpory státní správy

Odbor zvláštní ochrany přírody

- druhová ochrana
- tvorba plánů péče o CHKO (ve spolupráci se správci)
- koordinace výběru, přípravy a vyhlášení MZCHÚ a
- koordinace managementových opatření uvnitř CHKO
- vojenské újezdy včetně vymezování bezzásahových
- sjednocení vstupu a převodu pozemků do vlastnictví
- metodické řízení další odborné činnosti správ CHKO
- inventarizačních průzkumů
- monitoringu přírodního prostředí
- schvalování LHP
- posuzování intenzivních technologií
- povolování výsadeb nepůvodních druhů dřevin
- odborná činnost výkonu státní správy v otázkách
- vydávání souhlasů k činnostem v ptáčích oblastech
- náhrady za ztížené hospodaření

Ing. Jindřich Horáček, PhD., předseda

Ing. Pavel Marek, tajemník

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY

Dotační tituly pro stavbu rybích přechodů

- především Operační program Životní prostředí (OPŽP) – oblast podpory 6.2 – podpora biodiverzity (až 90% nákladů)
 - dále Program obnovy přirozených funkcí krajiny (POPFK) – program 115 164 – Podpora adaptace vodních ekosystému
- národní zdroj – MŽP – spíše pro méně nákladné akce (1 mil. Kč)
- nejlepší zprůchodnění „jezu“ je jeho odstranění nebo alespoň částečné snížení
 - dnes spíše opačný trend - budování MVE na malých tocích s rozkolísaným hydrologickým režimem s dlouhým derivačním ovlivněním
 - u středně vodných toků pak často kombinace několika odběrů vody – MVE, tovární areály, zasněžování (i tok bez vody je migračně neprostupný)
 - řešení poproudové ochrany (hlavně úhoři) – česle, odpuzovače, prahy ve dně s únikem a stroboskopy

Nejčastěji posuzované typy RP – přírodě blízké

Bulhary, Dyje

Přírodě blízké RP

■ obecně doporučované

výhody:

- podélná i boční diverzifikace
- variabilita řešení šterbin
- variabilita proudných rychlostí
- pro ryby celkově zajímavější, možnost rybích úkrytů apod.

nedostatky:

- stavebně náročné na zkušenosti a invenci jednotlivých pracovníků
- požadavky na celkové pojetí – místně příslušné materiály apod.

Nejčastěji posuzované typy RP – přírodě blízké

Obtoková koryta – tůňový bypass

- ideální řešení – snaha o modelaci nového koryta imitující samotný vodní tok

předpoklady:

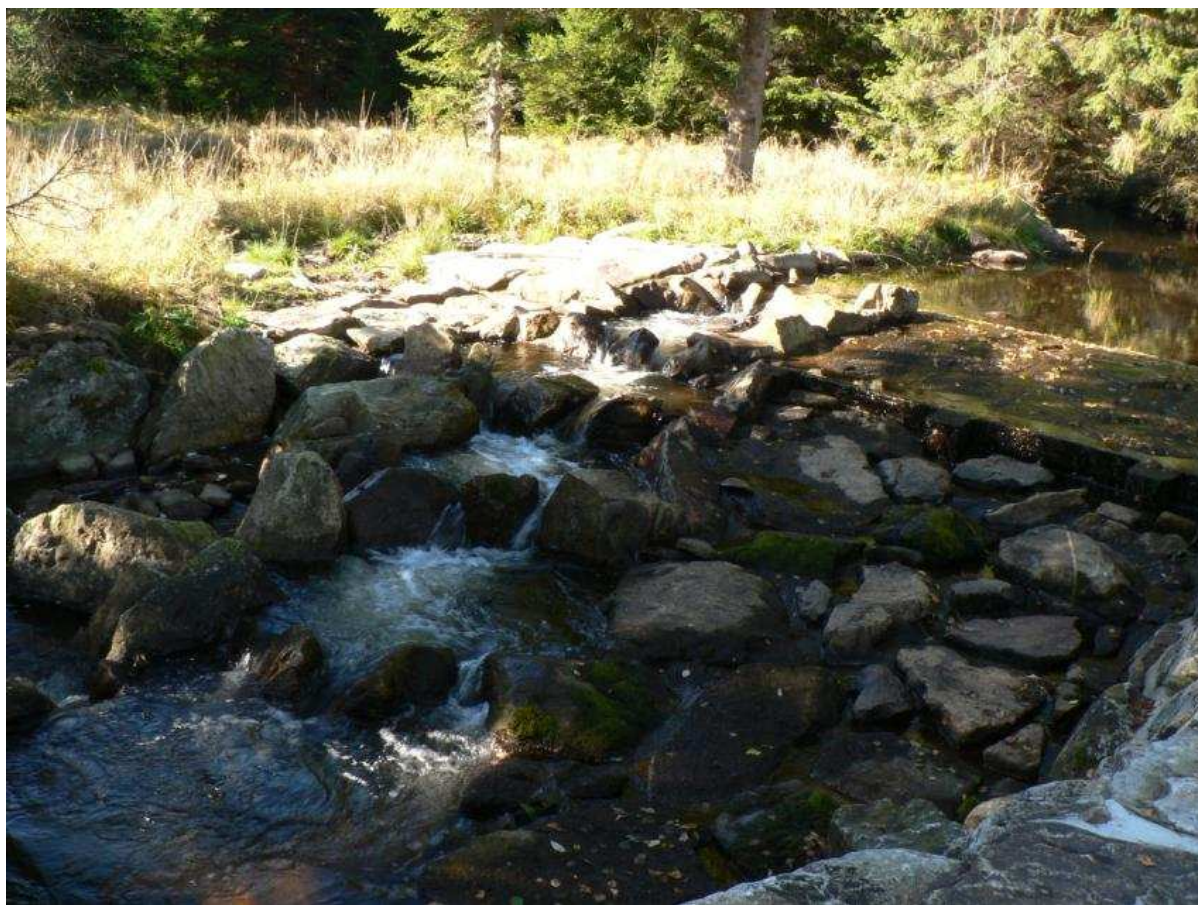
- spíše dolní, méně proudné toky
- plavecky méně zdatné druhy ryb
- mírný sklon 1:22 a pozvolnější
- dostatečné hloubky vody v tůních 70 cm a více
- rozdíl hladin na tůních cca 12 cm a méně

RP na Bílém potoce

Nejčastěji posuzované typy RP – přírodě blízké

Balvanité skluzy

Teplá Vltava, Šumava

- řešení především pro menší a střední toky s rozkolísaným průtokem

předpoklady:

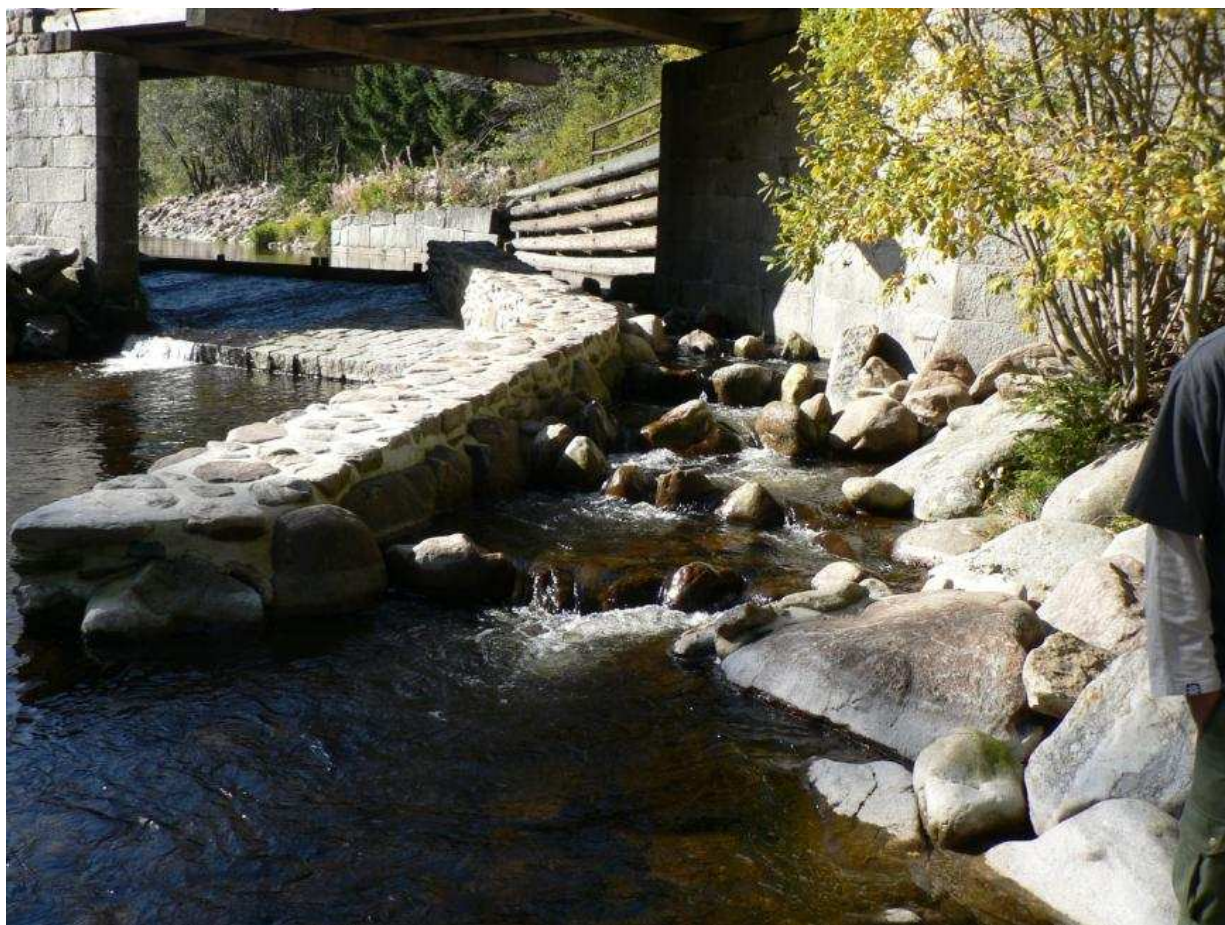
- ne příliš vysoké stupně
- spíše proudné toky, plavecky zdatné druhy ryb
- prudší sklony 1:15 a pozvolnější
- nutnost „kynety“ ve dně – sušší období

nedostatky:

- značné opevnění a nutnost těsnění

Nejčastěji posuzované typy RP – přírodě blízké

Rechle, Blanice

Balvanité rampy

- Řešení pro střední a větší toky s dostatečným průtokem

předpoklady:

- spíše střední a dolní části toku, méně proudné toky
- plavecky i méně zdatné druhy ryb
- dostatečné hloubky vody v tůních 50 cm a více

nedostatky:

- možnost zjednodušení (šablona)
- náročné na velikost průtoku, na množství balvanů do přehrážek

Balvanité rampy

Nejčastěji posuzované typy RP – technické

Technické RP

- nezavrhované, umožňují kombinaci různých prvků, obecně žlabové RP

Výhody:

- spíše stísněné prostory s nutností lomení tratě
- možnost jejich modelace a laboratorního odzkoušení, předem známé parametry
- stavebně jednodušší – opakující se prvek

nedostatky:

- možnost šablonizace (ne sekat jak cvičky)

Nejčastěji posuzované typy RP – technické

Štěrbínové rybí přechody

- Řešení univerzální pro široké druhové spektrum ryb

předpoklady:

- různé úseky toku (ne bystřiny)
- normované, odzkoušené
- plavecky i méně zdatné druhy ryb, sklony 1:10 a více
- dostatečné hloubky vody v tůňích 50 cm a více
- rozdíl hladin mezi tůňemi i 20 cm
- prováděné z betonu, stavebně nenáročné

Terezín, Ohře

Nejčastěji posuzované typy RP – technické

Bypassy v U profilu s balvanitými přehrážkami (nejčastěji posuzované)

RP Bílý potok, Smědá

RP Potůčky, Černý potok

RP Libochovice, Ohře

